

A lakosság hozzáállásának és véleményének vizsgálata a városban megjelenő vadfajokkal kapcsolatban Pesthidegkúton

Szabó Kristóf

Vadgazda mérnök alapképzés, nappali munkarend

Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet

Belső témavezető: Dr. Bíró Zsolt, habilitált egyetemi docens

Tartalmi kivonat, absztrakt

Napjainkban egyre gyakrabban hallani a vadfajok megjelenéséről a városias, vagy városi környezetben, melynek okai az ipari forradalomra visszavezethetőek, és hatásait is egyre jelentősebb mértékben éreztetik. Így az egyre gyakoribbá váló vadészlelések, és a növekvő tendenciát követő károsítások, vagy a kártételek elviselhetetlen szintre emelkedése a lakosság tiltakozásához vezettek. Az előbb felsorolt folyamatok pedig megoldást sürgettek, melyek egy új tudományág létrejöttét eredményezték.

A városi vadgazdálkodás a vadbiológia egyik legfiatalabb, és számomra talán az egyik legizgalmasabb szakága. Érdekessége abban rejlik, hogy a vadfajokat a természetestől eltérő élőhelyeken, az ember közvetlen közelében vizsgálja, sőt tárgykörébe tartoznak különféle természettudományok, valamint antropogén hatások tanulmányozása is, így kifejezetten több tudományterülettel együttműködve végzi el kutatásait, feladatait, következésképp eklatáns példa az interdiszciplináris tudományág kifejezésre.

Az ipari forradalom hatására a mezőgazdaság, és a települések szerkezete drasztikusan megváltozott. A korábban a mezőgazdaságban dolgozó munkások a munkaerőigény csökkenése miatt a városokban kerestek állást, ahol a korban egyre népszerűbb nehéz, és könnyűipari vállalatok alkalmazták őket. Ez a gazdasági folyamat a települések szerkezetében is jelentős változásokat okozott, melyek hatással volt a vadvilágra, így a biodiverzitásra is. Mivel a fokozatosan gépesített mezőgazdaság nem igényelt annyi munkaerőt mint korábban, ezért a parasztság nem kapott állást a földeken, minek következtében a városokba vándorolt. Az így hátrahagyott, egyre néptelenedő falvak, és a lakóházak körüli úgynevezett hagyományos paraszti kisparcellás mezőgazdasági telkek fokozatosan átadták a helyüket a nagytáblás,

monokultúráknak, mely a vadfajok által megszokott, korábbi diverz étletteret jelentősen degradálta. Ez a degradáció hatással volt a fajgazdagságra, a szűktűrésű fajok kiszorultak, és tágtűrésű fajoknak kedvezett. Ezek a tágtűrésű fajok kifejezetten könnyen alkalmazkodnak a legkülönbébb változásokhoz, és körülményekhez, ennek következtében ismerték fel az ember által nyújtott előnyöket, így a város nyújtotta élőhelyeket is.

A városi környezet sok szempontból kedvező lehet a vadak számára, ha képes alkalmazkodni az ember jelenlétével járó zavaráshoz, akkor egy kedvezőbb mikroklimájú, búvóhelyekben és táplálékban gazdag, valamint a szerényebb biodiverzitás miatt, vetélytársakban és ragadozóknál szegényebb élőhelyhez jut, melyet a saját előnyére fordíthat.

Természetesen egy bizonyos küszöböt elhagyva az embereknek is szembetűnik a vadfajok városi jelenléte, mely nem mindig örvend egyöntetű népszerűségnek. Így merült fel a városlakó fajok kezelésének gondolata is.

Lakóhelyem, a Budapest II. kerületében fekvő Pesthidegkút, elhelyezkedése, népsűrűsége, és zöldfelület-borítottsága alapján kiváló vizsgálati területnek mutatkozott, ezért is határoztam úgy, hogy a kutatásomat lakóhelyem közelében végzem el. A legnépszerűbb közösségi média felületén több lakossági csoportot is alapítottak, melyek ideálisnak mutatkoztak a mintavételezéshez, így kérdéseimet ezekben a csoportokban tettem fel kérdőív formájában.

A mintavételezést megelőzően döntöttem a távolsági kategóriák felállításáról, melyet arra alapoztam, hogy a természetes élőhelyektől mért távolsági kategóriákban élő emberek valószínűleg eltérő gyakorisággal találkoznak a vadfajokkal, illetve más vadhatásokkal, vadkárokkal szembesülhetnek, ezáltal véleményük is különböző lehet majd. Ezen feltételezésemben személyes tapasztalataim, valamint ismerőseim elbeszélései, és a kerületi közösségi média csoportok erősítettek meg.

Kérdéseimet az alábbi feltevéseim mentén igyekeztem megfogalmazni.

1. A természetben töltött idő befolyásolja a vadfajokkal kapcsolatos attitűdöt.
2. A lakóhely természetes élőhelyekhez viszonyított elhelyezkedése befolyásolja a vadfajokkal kapcsolatos attitűdöt.
3. A gyermekkorban szerzett élmények, mesék révén kialakult egyfajta hozzáállás a vadfajokhoz

A statisztikai vizsgálatok során a χ^2 tesztet alkalmaztam. Az elvégzett próbák a legtöbb esetben nem igazoltak szignifikáns eltérést a távolsági kategóriákból érkező válaszok

tekintetében, csak a vadfajok, a vadtevékenység, illetve a szabadtéri időtöltés, valamint a vadfajokkal szemben tanúsított attitűd kérdésében találtam szignifikáns eltérést. Ezért arra a következtetésre jutottam, hogy Pesthidegkúton a vadfajok jelenléte még nem haladta meg azt a küszöbértéket, hogy az a városrészben élő emberek számára zavaró lenne, és részben ezért, részben korunk trendjeinek megfelelően elzárkóznak a lethális kezelési módoktól, és inkább az élőhelyfejlesztést, vagy a vadbefogást támogatnák a jövőben.